

1

מקום להידוק
דפי השאלון

75282

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 075282 עברית עצמאי	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד موعد</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד موعد		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד موعد										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 75282

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון:	הבנת הנקרא	–	60	נקודות
פרק שני:	הבעה בכתב	–	40	נקודות
סך הכול	–	100	נקודות	

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

לפניכם שני מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות שאחריהם.

מאמר א

שתרגילנו בתורתך

מאת הרב משה רייס*

פסקה א כולנו מכירים ומאמינים בקדושת כל מצוות התורה. בעינינו כולן יקרות וחשובות. למרות זאת לא נוכל לחדד שהחרדה האופפת אותנו לקראת קיום של מצוות מסוימות עולה על זו שלקראת קיום מצוות אחרות. לא נוכל להשוות את גישתנו לברכת המזון לזו של קריאת פרשת זכור למשל.

פסקה ב אין ספק שהשוני בגישה אינו תלוי במצוות עצמן. שורש הבעיה נעוץ בהרגל. במצווה החוזרת ונשנית פעמים רבות כוח ההרגל הוא ששולט ומקשה את רגשות ההתעלות שלקראתה. לעומת זאת במצווה הבאה רק לפרקים, יד השגרה אינה שלטת, ולכן אנו ניגשים אליה בתחושת התחדשות וברגשות קודש.

פסקה ג השגרה נמשלת לחלודה הנצמדת למתכות – אפילו אם הן חזקות מיסודן, היא עלולה לגרום להן להתפורר ולהתכלות. אף השגרה וההרגל עלולים לכלות כל חלקה טובה בעבודת ה'. הרשמים הנעלים ביותר עלולים להישחק בגללם. לפיכך התורה מצווה אותנו לנקוט זהירות כפולה לבל נישלט בידי ההרגל.

פסקה ד בספר יחזקאל נאמר: "וַיִּבְרָא אֶת הָאָרֶץ לְפָנַי ה' בְּמוֹעֲדִים הִבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר צִפּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב וְהִבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר צִפּוֹנָה לֹא יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר בָּא בוֹ כִּי נִכְחוּ יֵצֵא" (יחזקאל מו, ט). כלומר אל לאדם לצאת מן המקדש דרך אותו השער שממנו נכנס. וכל כך למה? החסיד ר' יוסף יעבץ ביאר כי המעבר החוזר דרך אותו המקום עלול להקהות את רגשות הקדושה, עד ששערי המקדש יאבדו את הרושם שהם אמורים להותיר בנפש, וכך אסור שיקרה. לדבריו, קהות רגשות כזאת הנובעת מתוך ההרגל עלולה להיות אם כל חטאת.

פסקה ה האומנם תמיד יש לראות בהרגל רעה חולה ולהתייחס אליו בשלילה מוחלטת? בנוסח ברכות השחר שנקבע לנו בידי אנשי כנסת הגדולה נאמר: "ויהי רצון מלפניך... שתרגילנו בתורתך". אם ההרגל הוא דבר שלילי כל כך, כיצד ייתכן שהתקינו לנו חז"ל לבקש לזכות בו?

פסקה ו זאת ועוד – לא זו בלבד שאנו מתפללים "שתרגילנו בתורתך", אלא שקיימת גם חובה מעשית דווקא להשתדל להתרגל למעשים טובים. במסכת אבות קובע רבי עקיבא: "והכול לפי רוב המעשה" (אבות ג, טו). לדברי הרמב"ם, משמעות הדברים היא שמוטב לאדם לעשות מעשים טובים רבים מלעשות מעשה טוב אחד, גם אם הוא גדול ומרשים. המעשים הרבים הם המשפיעים יותר על האישיות, ולכן אומר רבי עקיבא: "והכול לפי רוב המעשה" ולא לפי גודל המעשה. ההרגל במעשים רבים הוא המשפיע על האדם, ולא המעשה החד-פעמי.

* מעובד על פי הרב רייס, מ' (תשנ"ט). מראש צורים, ג, עמ' 409–415.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

- פסקה ז אף בזה תמהים אנו. הרי במעשים רבים החוזרים ונשנים קיימת סכנה חמורה של השתקעות בשגרה, וכיצד ממליצים חז"ל לנקוט דווקא דרך זו? וכי לא עדיף על פניהם המעשה היחיד המרשים שייעשה מתוך מִרְב ההתבוננות וההכנה הנפשית?
- פסקה ח יכולנו להשיב על כך כי שלבים רבים מצויים בדרך העלייה הרוחנית. שלמות אינה נקנית ביום אחד. ההרגל הוא חיוני בשלבים הראשונים, אך נחשב לבלתי רצוי בהמשך ההתקדמות. בשלבים הראשונים עדיף לעשות מעשים טובים מתוך הרגל אפילו בלי כוונה. בשלב הבא אין להסתפק בהרגל אלא יש למלא את המעשים במחשבה ובכוונה.
- פסקה ט אולם טיעון זה, עם שיש בו מן האמת, אינו ממצה את התמונה בכללותה. ההתבוננות מלמדת שבכל שלב על האדם להרבות במעשים טובים, וההרגל כשלעצמו הוא מומלץ, באשר יש בו הרבה מן החיוב.
- פסקה י את הפסוק "פִּלֵּס מַעְגַּל הַגֶּלֶךְ וְכָל דֶּרֶךְ יִכְנוּ" (משלי ד, כו) מבאר הגר"א מווילנה שהדברים מוסבים אל הָרְגְלִי האדם, שגם הם בונים את אישיותו. בצד התכונות הטבעיות שהאדם נולד עימהן, קונה אדם לעצמו מידות נוספות באמצעות ההרגל, ואלה נהפכות להיות לו לטבע שני. מוטל על האדם לשקול את הָרְגְלִים בפלס, לבחור מידות טובות ולהרגיל את עצמו בהן בעקביות, עד שאפילו הדרכים ייכּוּנו, דהיינו שבדרך זו גם התכונות שהן בטבעו של אדם מתחילת ברייתו תהיינה נכונות וטובות.
- פסקה יא נמצא שההרגל בעניין זה הוא טוב וחיובי. המעשים הטובים החוזרים ונשנים הם המשפיעים על האישיות לטובה. אפילו אם המחשבות מנוגדות למעשים, סוף המעשים הטובים להשפיע עליהן לטובה ולשנותן.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

מאמר ב**כוחו של הרגל**

מאת הרב בנימין שצ'רנסקי*

פסקה א ההרגל כוחו רב, וחשיבות גדולה נודעת לו בחינוך האדם. מייד עם צאתו של אדם לעולם מתחילה עבודתו – רכישת הרגלים חיוניים. כך תינוק לומד לאכול, כך ילד מסתגל לסדר יום, וכך הילד מתרגל לקיום מצוות.

פסקה ב מפני כוחו זה ההרגל מכונה "טבע שני", כי על כן הופך כל הרגל לתכונת אופי ממש, כאילו באמת היה מוטבע באדם מלידתו. אין אדם נולד מומחה להתנהגות ליד שולחן אוכל. כל אחד מאיתנו צריך ללמוד איך לאכול בנימוס ובעדינות. ההרגלים שההורים מרגילים בהם את ילדיהם קובעים את דרכי ההתנהגות שלהם, והיה להם הרגלם לטבע.

פסקה ג אלא שכוחו המכריע של ההרגל לטוב הוא גם סוד כוחו הנורא של ההרגל לרע. כמה קשה להיגמל אפילו מהרגל יחיד. כמה קשה לגמול ילד מהרגל למצוץ אצבע, וכמה קשה למבוגר להיגמל מעישון לאחר שהתרגל לעשן סיגריות רבות ביום. כל מה שהוא פרי הרגל נראה בעינינו מובן מאליו, טבעי ומחויב המציאות, עד כי איננו טורחים לשקול אותו במאזני הדעת. וזו בדיוק סכנתו הרבה של ההרגל: עשייה מתוך שגרה, עמידה במקום אחד, קהות חושים. כפי שאמרו חז"ל: "עבר עבירה ושנה בה... נעשית לו כהיתר" (קידושין מ, ע"א). מתוך הרגל להקל ראש באיסור מסוים נדמה האסור למותר, והעובר עליו אינו חש עוד נקיפות מצפון או הרהורי חרטה.

פסקה ד גם אם ההרגל אינו מצמיח חטאים בפועל, הריהו מסוכן לבניין האישיות של האדם. קומתו הרוחנית גדלה ומתפתחת מתוך שאיפות פנימיות ולהט תמידי להתקדם, לשפר ולהשיג, אבל ההרגל הוא אויבו של הלהט הפנימי. הממלמל את מילות התפילה מתוך הרגל גרידא לא יוכל להרגיש בליבו את עוצמתן של המילים הקדושות, וישכח כי אמירתן לפני מלכו של עולם היא לו זכות.

פסקה ה ירדה התורה לסוף דעתו של אדם ואמרה: "אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם" (דברים ו, ו). אומר רש"י: "בכל יום יהיו בעיניך חדשים" (רש"י לדברים כו, טז). אומר על כך הרב דסלר: "אבל איך אפשר שנרגיש אותם כחדשים? הלא ההרגל מסלק החידוש? אבל העניין הוא שמה שבלב באמת אינו מתיישן לעולם. להנאות העולם הזה מתרגלים בנקל, והן מתיישנות, ובטלה ההתפעלות ואין הנאה... אבל מה שבלב ממש נשאר לעולם רענן" (מכתב מאלוהו).

פסקה ו על אהרן הכהן נאמר באיזה אופן ניצל לטוב את כוח ההרגל מצד אחד, אבל לא נסחף אחריו מצד אחר. כשהוא צווה להדליק את הנרות נאמר "וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן" (במדבר ח, ג). אומר רש"י: "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה". פירש האדמו"ר מקוצק: שלא שינה – שלא הפכה אצלו העבודה להיות דבר ישן, כעניין שבהרגל. אלא בכל יום ויום היה מתחדש בעבודת ה'.

פסקה ז כל מה שחשוב לנו ויקר לנו ונוגע לציפור נפשנו אינו מחליד, אינו מתקנה. אם דברי אלוקים יהיו בעיניך עניינים הנוגעים לציפור הנפש, ונובעים מתוך הכרה בקדושתם ובחשיבותם – בוודאי יהיו כחדשים בעיניך, ולא תנהג בהם מצוות אנשים מלומדה.

* מעובד על פי הרב שצ'רנסקי, ב' (תשנ"א). מדי שבת בשבתו, ב, עמ' שעב-שעו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

פרק ראשון: הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענו על כל השאלות 1–11.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1.

שני הכותבים, הרב רייס והרב שצ'רנסקי, דנים בנושא ההרגל.
כתבו מהי העמדה של כל אחד מן הכותבים בנוגע להרגל. (4 נקודות)
הרב רייס (מאמר א):
הרב שצ'רנסקי (מאמר ב):
2.

הרב רייס (מאמר א) מבטא בתחילת המאמר דעה מקובלת בנוגע להרגל.
א. נסחו את הדעה המקובלת. (4 נקודות)

ב. מהו תפקידה של פסקה ד במאמר בהקשר של הדעה המקובלת? הסבירו את תשובתכם. (5 נקודות)
3.

הרב רייס (מאמר א) מעלה חשש בנוגע למעשים חוזרים ונשנים, ומציג פתרון אפשרי לחשש זה.
א. מהו הפתרון האפשרי שמציג הרב רייס? (4 נקודות)

ב. (1) מהי עמדתו של הרב רייס בנוגע לפתרון שהוא מציג?
הקיפו את התשובה הנכונה.
 - הרב רייס מסכים עם הפתרון.
 - הרב רייס שולל לחלוטין את הפתרון.
 - הרב רייס מסתייג מן הפתרון.(2) העתיקו מן המאמר משפט המוכיח את קביעתכם, והסבירו את עמדתו של הרב רייס.

(7 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

4. הרב שצ'רנסקי (מאמר ב) מציג נימוקים לעמדתו בנוגע להרגל. כתבו שלושה נימוקים שהרב שצ'רנסקי מציג. (6 נקודות)

5. הרב שצ'רנסקי משתמש בלשון ציורית: "כל מה שחשוב לנו ויקר לנו... אינו מחליד". (מאמר ב, פסקה ז) א. הרב רייס (מאמר א) משתמש במילה מאותו השורש בדימוי שהוא מציג. ציינו את הדימוי. (2 נקודות)

ב. בשני המאמרים הדימוי משקף מציאות מסוימת בחיי האדם. (1) מהי מציאות זו?

(2) הסבירו לפי כל אחד מן הכותבים כיצד אפשר להתרחק ממציאות זו.

(7 נקודות)

6. "אחרי הפעולות נמשכים הלבבות". (ספר החינוך, מצווה טז) את האמרה הזאת של בעל ספר החינוך אפשר לשלב במאמר א. הוכיחו קביעה זו. (5 נקודות)

7. "לא נוכל לכחד שהחרדה האופפת אותנו..." (מאמר א, פסקה א) א. מהי המשמעות של המילה "לכחד" בהקשר של המשפט? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- להשמיד
- להכחיש
- למנוע
- לבחון

ב. מהי המשמעות של המילה "אופפת" בהקשר של המשפט? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- חולפת
- מתעצמת
- מקיפה
- קדושה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

8.

"שורש הבעיה נעוץ בהרגל". (מאמר א, פסקה ב)
לפניכם כמה משמעויות של המילה "שורש".
הקיפו את המשמעות המתאימה להקשרה במשפט. (2 נקודות)

• חלק הצמח הנמצא בתוך האדמה

• מקור, יסוד, עיקר

• החלק היסודי של המילה

• בלשון רבים: שייכות למקום מסוים
9.

"לפיכך התורה מצווה אותנו לנקוט זהירות כפולה לִבֵּל נישלט בידי ההרגל". (מאמר א, פסקה ג)
כתבו מילה או צירוף שיכולים להחליף את המילה "לבֵּל" במשפט זה. (2 נקודות)
10.

"הממלמל את מילות התפילה מתוך הרגל גרידא..." (מאמר ב, פסקה ד)
מהי המשמעות של המילה "גרידא" בהקשר של המשפט? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

• בלבד

• בעיקר

• בקביעות

• בלי כוונה
11. א.

"ירדה התורה לסוף דעתו של אדם". (מאמר ב, פסקה ה)
כתבו את משמעות הביטוי "ירד לסוף דעתו". (3 נקודות)
- ב.

"ולא תנהג בהם מצוות אנשים מלומדה". (מאמר ב, פסקה ז)
כתבו את משמעות הביטוי "מצוות אנשים מלומדה". (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ה, מס' 75282

פרק שני: הבעה בכתב (40 נקודות)

בחרו באחד מן הנושאים 12–13, וכתבו עליו מאמר בהיקף של כ־300 מילים לפי ההוראות. את המאמר כתבו בעמודים 10–11. תוכלו להשתמש בעמודים 12–13 לכתבת טיוטה.

12. הכישלון הוא בלתי נמנע.

החברה משדרת כי חשוב להצליח בחיים, וכי הכישלון הוא חולשה. עם זאת יש הטוענים כי הכישלון הוא חשוב, ועשוי להיות הבסיס להצלחה.

כתבו מאמר טיעון, והביעו בו את דעתכם בעניין זה.
נמקו את דבריכם, ובססו אותם על דוגמאות.

א

13. "אֵילוּ הִיָּה לִי... הִיָּתִי מֵאוֹשֶׁר".

מקובל לחשוב שהאשר תלוי בגורמים חיצוניים כמו עבודה, כסף ותנאי חיים נוחים, אולם יש הטוענים שאושרו של אדם נובע מגורמים אחרים, כגון עשיית מעשים טובים, הגשמת מטרות אישיות וחיים חברתיים.

כתבו מאמר טיעון, והביעו בו את דעתכם בעניין זה.
נמקו את דבריכם, ובססו אותם על דוגמאות.

[illegible]

[illegible]

בהצלחה!

עמוד 11

טיוטה

טיוטה

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"